

Hoe word je een dementievriendelijke stad of gemeente?

MANTELZORGERS WIJZEN MEE DE WEG

info@alzheimerligavlaanderen.be · www.alzheimerliga.be
Rubensstraat 104/4 · 2300 Turnhout · 014 43 50 60

Volg ons op

de Dementielijn
0800 15 225

“Maak dementievriendelijke steden en gemeenten zichtbaar”, dat is een van de tien prioriteiten uit het basismanifest van de Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie. Het is goed dat gemeenten en steden de intentie koesteren om dementievriendelijk te zijn, maar voor mantelzorgers is dit helaas nog veel te weinig zichtbaar.

Wat is voor mantelzorgers een dementievriendelijke stad of gemeente? De noden en hulpvragen zijn talrijk en dringend. De Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie wil steden en gemeenten helpen om samen op zoek te gaan naar antwoorden. Ze pleit daarbij voor concrete aanbevelingen in navolging van de bestaande engagementsverklaring die lokale besturen reeds kunnen ondertekenen. De werkgroep wil lokale besturen daarmee herkenbaarheid en houvast bieden, met respect voor de eigen dynamieken die het lokale beleid kleuren.

Ervaringsdeskundigen zijn van onschatbare waarde voor een toekomstbestendig beleid. **Spreek niet over mensen met dementie en hun mantelzorgers, maar spreek met hen.** Dat is voor ons de basis van echte inclusie. Dit zal ook beter toelaten om het beleid op geregelde basis te evalueren en proactief in te spelen op actuele noden die bij mensen met dementie en hun mantelzorgers leven.

De aanbevelingen van de Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie:

1 Betrek mantelzorgers bij het beleid.

Het lokale bestuur is het beleidsniveau dat het dichtst bij de burger staat. Samen met de burger het beleid uittekenen is een basisvoorwaarde voor een inclusieve gemeente of stad. Mantelzorgers zijn daarom een onmisbare schakel binnen elke lokaal opgezette stuurgroep rond dementiebeleid.

Alzheimer Liga Vlaanderen pleit eveneens voor lokale samenwerking. Bijvoorbeeld op het niveau van de eerstelijnszones: geknipte platformen om goede praktijken of dringende zorgvragen te delen. De hulpvraag van mensen met dementie en hun mantelzorgers stopt immers niet aan de gemeentegrens.

De werkgroep ziet er op lokaal niveau graag mee op toe dat alle belangrijke stakeholders bij toekomstige initiatieven betrokken worden, met daarbij oog voor de diversiteit van de doelgroep.

“Mantelzorgers dragen elke dag de zorgen, de vragen en de liefde voor mensen met dementie. Hun stem verdient een plaats aan elke beleidstafel.”

Anita Strauven
Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie

2 Zorg voor heldere informatie.

Al te vaak is het aanbod in de eigen regio nog versnipperd en te weinig gekend. Er is nood aan laagdrempelige en breed beschikbare informatie over het lokale hulp- en ondersteuningsaanbod, zowel online als offline en in combinatie met een vast aanspreekpunt. De werking van de reeds bestaande inloophuizen dementie kan aan deze nood tegemoetkomen en moet verder uitgebouwd worden zodat een structureel aanbod ontstaat.

De mantelzorgwerkgroep wil meebouwen aan een vraaggestuurd aanbod. Hoewel dat regionaal kan verschillen, zijn er doorheen dat traject ook heel wat raakvlakken.

“De vele bezorgdheden van mensen met dementie en hun mantelzorgers na een diagnose vragen concrete invullingen. Dan gaat het niet enkel om zorg, maar ook om het bredere plaatje zoals oppas als de mantelzorger eens wil ontspannen of boodschappen wil doen, een kapper aan huis als de persoon met dementie zich nog moeilijk kan verplaatsen, ... Veel van deze zaken kunnen makkelijk en efficiënt georganiseerd worden op lokaal niveau en geven concreet invulling aan een dementievriendelijke stad of gemeente die aansluit bij de noden van de mensen waar men het uiteindelijk voor doet.”

Karel Uyttersprot

Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie

3 Bied perspectief via trajectbegeleiding.

Stel in je stad of gemeente zogenaamde trajectbegeleiders ter beschikking. Mensen met dementie en mantelzorgers kunnen bij hen terecht met vragen over waar ze recht op hebben en hulp in functie van actuele zorg- en ondersteuningsnoden.

In samenwerking met de werkgroep kan dit op lokaal niveau opgezet, geëvalueerd en bestendigd worden. Deze lokale trajectbegeleiding kan het aanbod van andere beleidsniveaus in de praktijk te vertalen en afstemmen op het regionale aanbod.

“Als mantelzorger voor mijn echtgenoot met frontotemporale jongdementie sta ik vaak voor nieuwe uitdagingen. Trajectbegeleiding zou me helpen. Iemand met kennis van dementie, die de ziekte begrijpt in al zijn verscheidenheid. Iemand met een luisterend oor ook en met oog voor de noden van de persoon met dementie en zijn mantelzorger. Iemand die nabij is en maximaal bereikbaar. Op momenten van crisis maar ook bij kleinere zorgen en vragen, om te helpen oplossingen en antwoorden te vinden.”

Hilde Tips

Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie

4 Creëer en faciliteer lotgenotencontact.

Lotgenotencontact bij dementie, verankerd in Familiegroepen die al op heel wat plaatsen in Vlaanderen actief zijn, biedt onschatbare steun door gedeelde ervaringen. Dit lotgenotencontact wordt mogelijk gemaakt door de vrijwilligers en professionele coördinatie van Alzheimer Liga Vlaanderen. Zorgmedewerkers kunnen via de lotgenotencontacten de vinger aan de pols houden wat betreft psychosociale ondersteuning. Deze contacten kunnen ook het persoonsgerichte handelen van zowel huidige als toekomstige zorgmedewerkers inspireren.

Vanuit de mantelzorgwerkgroep willen we samenwerken met lokale besturen om dit aanbod te verduurzamen en uit te breiden. Lokale besturen kunnen deze groepen ondersteunen met logistieke hulp of vrijwilligerswerving en -werking.

*“Waar woorden tekortschieten, spreken gedeelde ervaringen boekdelen.
Lotgenotencontact is geen luxe, maar van levensbelang.”*

Lieve Pelgrims
Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie

5 Bied je personeel vorming aan.

Het bestuur moet voorzien in een basisvorming zodat onder andere administratief personeel en veiligheidspersoneel kan inspelen op actuele noden en wensen van mensen met dementie en hun naasten. Bestaande tools zoals de 'dementie-assistentiekaart' en het 'vermissingsprotocol' kunnen hierbij een meerwaarde zijn.

Ook laagdrempelige sensibilisering kan bijdragen aan begrip en inclusie. Alzheimer Liga Vlaanderen roept daarom op om in de periode rond de Wereld-dag Dementie (jaarlijks op 21 september) in scholen en bibliotheken het thema dementie in de kijker te zetten.

Onze ervaring leert dat getuigenissen van mantelzorgers voor veel mensen een eye-opener zijn. De werkgroep is een aanspreekpunt. Zij kunnen bijdragen aan het vormingsbeleid voor lokale medewerkers en de sensibilisering op stads- of gemeenteniveau.

“Taboedoorbreking en dementie bespreekbaar maken vormen de basis van een dementie-inclusieve stad of gemeente. Geen woorden maar daden!”

Viviane Redant
Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie

6 Voorzie dagopvang op maat.

Er is dringend nood aan een gedifferentieerd en bereikbaar aanbod, inclusief daginvulling op maat, zeker voor mensen met dementie op jongere leeftijd. Binnen elke eerstelijnszone zou dagopvang beschikbaar moeten zijn, als aparte entiteit, bij voorkeur niet in een woonzorgcentrum. Zo doe je recht aan de specifieke noden van de doelgroep. Structureel beschikbare dagopvang heeft een terugverdieneffect. Door de opvang deels kosteloos aan te bieden of fiscaal aftrekbaar te maken kunnen mensen beroepsactief blijven.

De mantelzorgwerkgroep gaat graag in gesprek over hoe je op lokaal niveau bijdraagt aan die win-win en een ruimer aanbod op maat.

"Jongdementie stopt het leven niet, dus waarom zou de ondersteuning dat wel doen? Dagopvang op maat, buiten het woonzorgcentrum, is geen luxe maar een noodzaak, zodat mantelzorgers kunnen blijven zorgen of werken, gezinnen blijven draaien en we lokaal bouwen aan een menselijker zorgmodel voor wie midden in het leven staat."

Annick Germeyns
Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie

7 Bevorder een dementievriendelijk vrijetijdsaanbod.

Vrijetijdsbesteding is de beste preventie tegen een snelle evolutie van beginnende dementie. Het lokale bestuur heeft er alle belang bij om een brede waaier aan initiatieven aan te bieden die mensen met dementie actief betreft bij het sociale leven. Denk aan dementievriendelijke rondleidingen in musea, prikkelarme ruimtes in bibliotheken en sportinitiatieven op maat. Een aandachtspunt daarbij vormt de verminderde mobiliteit van de oudere doelgroep. Het is ook belangrijk om goede lokale praktijken waar mogelijk op te schalen en breder beschikbaar te maken, bijvoorbeeld via de sportorganisaties.

Alzheimer Liga Vlaanderen heeft hier rond de nodige expertise ontwikkeld. De liga is samen met de Vlaamse werkgroepen van mensen met dementie en mantelzorgers een bereidwillige partner om op lokaal niveau die kennis en ervaringen te delen.

"Samen sporten, genieten van het sociale leven en ontdekken heeft een grote impact voor wie leeft met dementie. Een vrijetijdsbesteding op maat houdt mensen met dementie verbonden, actief en vormt mee het kloppend hart van een echte inclusieve stad of gemeente!"

Gretl Vandamme
Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie

8 **Investeer in een toegankelijke openbare ruimte die ontmoetingen faciliteert.**

Er valt nog heel wat terrein te winnen om de ruimtelijke ordening inclusiever vorm te geven voor kwetsbare groepen. Zo kunnen we op lokaal niveau zorg en ondersteuning vermaatschappelijken. Woonzorgcentra zijn nog al te vaak een eiland en niet geïntegreerd in de lokale gemeenschap, terwijl er waardevolle initiatieven bestaan om in de nabije omgeving van het woonzorgcentrum volkstuintjes of pleintjes aan te leggen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Vanuit haar expertise wil de werkgroep samen met gemeenten en steden in dialoog gaan om te bekijken hoe we het lokale aanbod op een creatieve manier kunnen inzetten om vereenzaming tegen te gaan en in te zetten op meer ontmoetingsplekken.

“Een gemeente kan ontmoetingstrajecten tussen jong en oud creëren waarbij kleuters, kinderen en jongeren (onze toekomst) samen met senioren activiteiten ondernemen. Dit bevordert begrip, stimuleert empathie en vermindert stigmatisering van dementie al op jonge leeftijd.”

Zervas Taso

Vlaamse werkgroep van mantelzorgers voor mensen met dementie

Wens je extra informatie?

Ga je graag in gesprek?

Nodig een lid van de Vlaamse werkgroep voor mantelzorgers van mensen met dementie uit. Neem hiervoor contact op met Alzheimer Liga Vlaanderen.

Olivier Constant, stafmedewerker belangenbehartiging en sensibilisering
olivier.constant@alzheimerligavlaanderen.be
0486 40 78 41

